

## МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

Врз основа на член 54 став 6 од Законот за сточарството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/2008 и 116/10), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

### ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ НА ОДГЛЕДУВАЊЕ И ПРОМЕТОТ НА АВТОХТОНИ РАСИ И/ИЛИ ЛИНИИ, ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА НОВИ АВТОХТОНИ РАСИ И/ИЛИ ЛИНИИ И ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ НА РЕГИСТАРОТ

#### Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на одгледување и прометот на автохтони раси и/или линии, формата и содржината на барањето за признавање на нови автохтони раси и/или линии и формата, содржината и начинот на водење на регистарот на автохтони раси и/или линии.

#### Член 2

Сите автохтони раси и/или линии како и оние видови и раси кои согласно Законот за сточарството се признаваат за автохтони, првенствено се зачувуваат во нивната изворна (природна) средина.

Начинот на одгледување треба да се врши согласно со традиционалната технологија на одгледување. Приоритет им се дава на производните системи со низок инпут.

Одгледувањето на автохтоните раси и/или линии кое се разликува од традиционалните системи на одгледување се врши кај групи или стада на автохтони раси и/или линии кај кои се применува селекција односно кај групи или стада кои се вклучени во одредени експерименти при што се обезбедува поефикасна селекција како и посигурна конзервација на одредена раса.

#### Член 3

Одгледувањето на автохтони раси и/или линии на домашни животни се врши согласно посебната одгледувачка програма од член 18 од Законот за сточарството.

## Член 4

Доколку во геномот на автохтона популација од било кои причини е внесен туѓ генетски материјал и доколку животните сеуште ги покажуваат карактеристиките на оригиналната раса и/или линија, иницијална група на животни треба да биде селектирана и треба понатаму да се размножува (одгледува). Од популацијата која се размножува се селектираат животните со особините на старата раса додека грлата кои поседуваат особини на туѓата (внесената) раса се отстрануваат. Во малите популации селекцијата особено треба да биде насочена кон машките грла при што посебно внимание треба да се посвети во спречувањето на инбридингот.

Програмата треба да содржи план на парење и повторно воспоставување на расата и/или линијата.

Во планираното освежување на расата и/или линијата со помош на сродни раси и/или линии се применуваат одредбите од ставовите 1 и 2 од овој член. Се додека популацијата значително не се зголеми, фреквенцијата на гените од оригиналната популација ќе се зголемува со планирано парење.

## Член 5

Посебните одгледувачки програми за мали популации треба да овозможат за најмал временски период да се постигне ефективна големина на популацијата кај малите популации од 50 индивидуи за дадена раса. Оваа големина на популацијата потоа треба да биде одржлива.

Посебните одгледувачки програми за мали популации треба да вклучат план кој ќе обезбеди одржување на соодветна големина на популацијата и методи кои ќе ја спречат појавата на инбридинг како и методи кои ќе ја зголемат и одржат застапеност на оригиналните линии.

## Член 6

Посебната одгледувачка програма за одгледување на автохтони раси и/или линии на домашни животни ги утврдува процедурите за следење на приплодниот материјал во случај на продажба на приплоден материјал на автохтони раси.

Во посебната одгледувачка програма треба да се дефинира и максимално дозволиениот годишен опсег на продажба на приплоден материјал за специфична раса и/или линија од ген банката.

Слободен промет со автохтони раси и/или линии на домашни животни е дозволен по постигнување на бројна состојба кај чисто расните женски грла од секој засебен вид колку што

е запишано во колоната "ранлива", согласно Правилникот за обемот на генетските резерви, како и начинот и постапката на обезбедување и одржување на резервите.

## Член 7

Барањето за признавање на нови автохтони раси/или линии се поднесува во образец во А4 формат во бела боја.

Барањето за признавање на нови автохтони раси и/или линии ги содржи следните податоци:

- Назив на барателот;
- Седиште на барателот;
- Адреса;
- Телефон;
- Факс;
- Вид;
- Име на раса;
- Изработен стручен елаборат, и
- Дата на поднесување.

Формата и содржината на образецот на барањето за признавање на нови автохтони раси/или линии е дадена во Прилог 1 кој е составен дел од овој правилник.

## Член 8

Регистар на автохтони раси и/или линии на домашни животни со зоотехничка оцена, во (понатамошен текст: Регистар) е составен дел на Регистерот на раси во Република Македонија.

## Член 9

Регистарот на автохтони раси и/или линии на домашни животни се води во форма на книга со тврд повез во зелена боја во А4 формат со поврзани и нумерирани евиденциски листови на бела хартија.

Формата и содржината на евиденцискиот лист на автохтони раси и/или линии со зоотехничка оцена е даден во Прилог 2 кој е составен дел од овој правилник.

На предната страна на книгата е аплициран грбот на Република Македонија и под него стои натпис "Република Македонија, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство", на средината стои натпис "Регистар на автохтони раси и/или линии на домашни животни", а во долниот десен агол стои натпис "Во овој регистер се вклучени редните броеви од заклучно со". Натписите се со златна боја, освен натписот во долниот десен агол кој е со црна боја.

## Член 10

Регистарот се води во пишана и електронска форма. Пополнувањето на Регистарот се врши секоја година во месец декември.

## Член 11

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 08-10316/1

12 ноември 2010 година

Скопје

Министер за земјоделство,  
шумарство и водостопанство,

Љупчо Димовски, с.р.

**БАРАЊЕ ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА НОВИ АВТОХТОНИ РАСИ И/ИЛИ ЛИНИИ НА АВТОХТОНИ РАСИ**

Назив на барателот	
Седиште на барателот	
Адреса	
Телефон	
Факс	
Вид на домашно животно	
Име на раса	
Изработен стручен елаборат (изработен и приложен при поднесување на барањето)	<input type="checkbox"/> Да <input type="checkbox"/> Не

.....  
 Ден    Месец    Година

Подносител

.....  
 Име и презиме

.....  
 Место

**ЕВИДЕНТЕН ЛИСТ НА АВТОХТОНИ РАСИ И /ИЛИ ЛИНИИ  
СО ЗООТЕХНИЧКА ОЦЕНА**

**ВИД:** .....

**РАСА:** .....

1	Година	Објаснувања и симболи	
2	Раса	Име на расата (договорено и прифатено)	
3	<b>Основни податоци</b>		
4	Група на раси	1-автохтона 2-традиционална 3-туѓа	
5	Расата постои надвор од Македонија	1- да (во која земја) 2- не	
6	Оцена за состојбата на популацијата	Број во Декември	
7	Број на чисто расни женски грла запишани во матичната книга	Број во Декември	
8	Број на чисто расни машки грла запишани во матичната книга	Број во Декември	
9	Степен на загроеност	1- критична 2- загроена 3- ранлива 4- во ризик 5- не е загроена	
10	Степен на употреба	1- широко употребена 2- локална 3- друга	
11	Основна податоци (морфологија, основна биологија)	Значајни морфолошки и биолошки особини	
12	Генетската дистанца	Молекуларно биолошка оцена на генеалогичката на расата	
13	Оцена на чисто расно одгледување и вкрстување	Резултати од употребата на расата како чиста раса или при крстосување (соодветна употреба на расата)	
14	<b>Ген банка</b>		
15	<b>In situ</b>		
16	Број на чисто расни женски грла	Број во Декември	
17	Број на чисто расни машки грла	Број во Декември	
18	<b>Ex situ</b>		
19	Број на чисто расни женски грла	Број во Декември	
20	Број на чисто расни машки грла	Број во Декември	
21	Број на замрзнати дози на семе	Број во Декември	
22	Број на јајце клетки	Број во Декември	
23	Број на ембриони	Број во Декември	
24	<b>Податоци во меѓународните бази на податоци за анималните генетски ресурси кај домашните животни</b>		
25	DAD-IS	1- запишана 2- не запишана	

26	EAAP-AGBD	1- запишана 2- не запишана	
27	OKLAHOMA BREEDS	1- запишана 2- не запишана	
<b>28</b>	<b>Одгледувачка програма</b>		
29	Одобрена и прифатена	Датум на одобрување и прифаќање од страна на Советот	
30	Одгледувачки цели	Главни одгледувачки цели од одгледувачката програма	
31	Индивидуална идентификација	1-идентификација за селекција 2-без идентификација	
32	Мерење на производните особини	1-да 2-не Доколку да тогаш: плодност - П, раст и конформација на тело – РКТ, млечност – М, несливост - Н-, работна способност –РС-, други особини -ДО	
33	Оцена на екстериер	1-оценет 2-не оценет	
34	Тест на производството / перформансите	1- перформанс тест во станица 2- перформанс тест на фарма 3- прогенотестирање во станица 4- прогено тестирање на фарма 5- перфоманс тест на основа на информации добиени од клиника 6- биолошки и генетски тестови 7- тестови во лабораторија	
35	Одгледувачка вредност	1- пресметана 2- не е пресметана доколку е 1 тогаш внеси ги особините кои се вклучени	
36	Селекција на животните	1-врз основа на предвидување на одгледувачката вредност 2-без предвидување на одгледувачката вредност	
37	Молекуларно оценување	Особини вклучени во молекуларната оцена	
38	Репродукција	Степен на чисто расно парење	
39	Осеменување	1-се применува 2- не се применува	

40	Генетски резерви <i>ex situ</i>	1- да (внеси го методот , опиши го обликот и кој е вкупниот број на машки грла) 2- не	
41	Трансфер на ембриони	1- практична примена 2- нема практична примена	
42	<b>Оцена на посебна генетска вредност за зачувување/конзервација на анималните генетски ресурси</b>		
43	Посебни карактеристики	Особини значајни за расата (раса со голема генетска дистанца, квалитет на производството, производство на функционална храна...)	
44	Посебна адаптивност	Способност за одгледување на расата во специфични услови (дефинирај ги специфичните услови)	
45	Оцена на загрозеност	Дополнителна оцена на загрозеност земајќи ги во предвид бројот на чисто расни грла, степен на употреба и група на животни	
46	<b>Зоотехничка карактеризација и мерки за конзервација</b>		
47	Краткорочни	Поддршка, активност, која мора итно да биде преземена со цел да се зачува, конзервира, расата - предлог за годишна програма за конзервација на анималните генетски ресурси на домашните животни	
48	Долгорочни	Предлог за долгорочна програма за конзервација, зачувување на расата и биолошката разновидност кај домашните животни	